

KÄKI-SUVUN TULO MAKKOLAAN JA KÄKELÄN SYNTY

Ensimmäinen Käki-suvun miespuolinen jäsen muutti Räisälään keväällä 1839. Hänestä polveutuvat Makkolan Mustaniemessä, Helisevän rannalla, sittemmin asuneet "käkeläiset". Siihen aikaan Räisälän läntisenä naapurina oli vielä Suur-Antrean pitäjä, myöhempi rajanaapuri, Vuoksenranta, muodostettiin vasta 1920-luvulla.

1800-luvun alussa oli itäisen Antrean tiettömälle korpiseudulle, lähelle Helisevän Ison Vitsaslahden pohjukkaa, muuttanut muuan Matti Käki. Hän tuli vaimoineen tänne korpikylään Antrean kirkonkylästä, Hatulasta. Täällä Uuskylän Vitsaslahdessa, jota myös Inonkankaaksi kutsuttiin, perhe sitten eli ja lapset syntyivät.

Kulkuyhteydet Antrean kirkolle olivat hankalat ja matka pitkä. Helpommin pääsi Räisälän kirkolle, vesitse, pitkin Helisevää. Järven pinta oli silloin paljon nykyistä korkeammalla ja veneellä pääsi Ritalahden kautta lähelle kirkonkylää. Niinpä antrealaisen Käki-Matin pari lastakin oli käyty kastamassa Räisälän kirkolla. Suurin vesireitti Vitsaslahdesta oli Makkolan kylään, sieltä perheen toiseksi vanhin poika, Matti Matinpoika, löysi tulevan vaimonsa, Katri Suutarin.

Heikki Antinpoika Suutari ja hänen vaimonsa Katri Nuutintytär Seppä viljelivät Pusan kruununtilan yhdeksäsosaa jonka maarekisterinumeroksi tuli Isojaon jälkeisessä jaossa (1843) 3.6 ja pinta-alaksi nykymitoin 76,9 ha. Kun Heikki Suutarin ja hänen vaimonsa vanhimman tyttären, Katrin, avioliittoon kuulutettu sulhanen kuoli ennen vihkimistä, uudeksi sulhoksi ilmaantui Matti Matinpoika Käki joka vihittiin Katri Heikintytär Suutarin kanssa huhtikuussa 1839. Matti muutti kotivävyksi Suutarin perheeseen jonka ainoa poika oli kuollut. Tästä alkoi Heikki Suutarin tilusten kehitys Käkeläksi.

Lapsia Matille ja Katrille syntyi viisi, mutta kaksi heistä kuoli jo pienenä. Isä-Matin kohtalona oli kadota metsään alkusyksyllä 1864. Hän oli kateissa aina seuraavan vuoden toukokuuhun asti, jolloin hänet löydettiin kuolleena, perimätiedon mukaan hän hukkui suohon.

Matti Käen ja Katri Suutarin vanhin eloonjäänyt poika, Räisälässä 1844 syntynyt Matti, meni vuonna 1863 naimisiin Liisa Yrjöntyttä Rakkolaisen kanssa joka oli kotoisin Tiurista.

Vuonna 1893 Katri Suutari siirsi edesmenneiltä vanhemmiltaan perimänsä asukasoikeuden tilalla 3.6 pojalleen em. Matti Matinpoika Käelle. Koska kyseessä oli kruununtila tarvittiin siirtoon asetuksen mukainen kuvernöörin vahvistus ja siksi tilalla oli suoritettava katselmus. Valitusajan kuluessa anoi Katri Suutarin sisarenpoika, Antti Vilponpoika Pokkinen, tilan jakamista kahtia siten, että hän pääsisi asukkaaksi toiselle puoliskolle. Katselmusmiehet suosittivat lausunnossaan, että asukasoikeus annettaisiin vain Matti Matinpojalle velvollisuutenaan elättää tilalla myös äitinsä, kuten äiti, Katri Suutari, oli halunnut. Tämän kuvernööri hyväksyi.

Suurin osa Räisälän talonpoikaistiloista oli Ruotsin vallan peruna kruununtiloja. Suomen Senaatti antoi 1800-luvulla Viipurin läänin kruununtilojen asukkaille mahdollisuuden ostaa hallitsemansa

tilan omakseen eli perintötilaksi. Tätä oikeutta Matti Matinpoika Käki käytti ja sai Senaatilta perintökirjan 1896. Näin Heikki Suutarin tilasta tuli Käkellä.

Tilan rakennukset olivat lähellä Mustaniemen kärkeä Helisevänjärven Kuokkasenlahden puoleisella rannalla. Tilaan kuului myös Helisevän takana olevan Vitsalahdenniemen Räisälän puoleinen pääsaarineen. Sitä käkeläiset kutsuivat salopuoleksi tai Käenkorveksi.

Matti Matinpoika Käki ja Liisa Yrjöntyttö Rakkolainen saivat kaikkiaan kymmenen lasta, mutta aikuisiksi selvisivät vain pojat Matti, Yrjö, Pekka ja Heikki. Näistä Käk-veljeksistä Matti kuoli jo 1910, häneltä jäi mm. Matti-niminen esikoispoika. Yrjö ja Pekka rakensivat kumpikin oman talon. Heikki jäi asumaan vanhaa kotitaloa, siinä asunut vanhaisäntä, veljessarjan isä, kuoli 1921.

Matti ja Maria, os. Puukka, Käen viidestä lapsesta elivät aikuiseksi Matti, Yrjö ja Liisa. Yrjö ja Anna-Mari, os. Ikävalko, Käen lapset olivat Anna-Liisa, Eino ja Lahja, Eino kuoli lapsena. Pekka ja Katri, os. Suikkari, Käellä oli poika Toivo. Heikki ja Anna-Liisa, os. Orpana, Käellä kaksoset Meeri ja Urpo. Heikki Käki kuoli 1935 ja leski, Anna-Liisa, avioitui uudelleen Oskar Hillin kanssa.

1920 vanhaisäntä Matti Käki myi Ylätalon Sepille Kivirivi-nimisen 2,8 ha palstan Seiväsojalta. Jäljelle jäänyt 79 ha sai nyt viralliseksi nimekseen Käenkorpi ja sen maarekisterinumeroiksi tuli 3.17. Matti Käen kuoltua pojat aloittivat perinnönjaon. Tässä jaossa Matti ja Maria Käen Matti-pojalle, tämän kirjoittajan isoisälle, annettiin suvun vanhimman pojan vanhimpana poikana mahdollisuus valita itselleen osuus Käkälän maista. Tämä Matti -poika oli jo 1914 muuttanut Helsinkiin ja ryhtynyt kauppiaksi.

Kauppias Matti Käki valitsi Vitsalahdenniemestä itselleen 11,3 ha alueen jonne rakensi huvilansa, Maarekisteriin paikan nimeksi tuli Huvila ja rek:nro 3.59. Pekka Käki sai 23,7 ha ja paikan nimeksi merkittiin Päivölä rek:nro 3.60. Yrjö Käelle tuli 22,1 ha ja paikan nimeksi kirjoitettiin Lähtelä rek:nro 3.61. Heikille jäi vanha Käenkorven nimi, rakennukset ja 21,6 ha maata, rekisterinumeroiksi tuli 3.62.

Matti Käen lapset ovat ihmetelleet miksi isä valitsi tilansa tietttömältä salopuolelta, asioimiseenhan tarvittiin aina vene, kun Helisevällä myrskysi oltiin motissa, mutta paikka oli kaunis, siihen kuului niemen lisäksi Kannonsaaret ja Jortikkasaari. Kun huvilalle kesäksi tultiin niin soudettiin Helisevän poikki, Anttilan rannasta Härkäsaarten ohi. Maiseimia ihailtiin Otratkalliolta, omaa kokkoa poltettiin Järvikalliolla, kylän kokko oli Kuhakalliolla, keskellä Helisevää.

Kauppias Matti Käki Helsingissä v. 1914

Pienimuotoista viljelyäkin huvilatilalla harjoitettiin ja lampaita pidettiin, ne eivät päässeet karkaamaan Jortikkasaaresta. Sukuloimaan mentäessä soudettiin Pötslahteen josta käveltiin Käkelän taloihin. Jos mentiin Kuosalle Lammasmäkeen niin soudettiin Mustansalmen kautta Kuokkasenlahteen. Talvella huvilalla ei yövytty, kun talvella tultiin niin yövyttiin Käkelässä tai Kuosalla. Helmi Vilhonvaimo Kuosa oli Lyydi Matinvaimo Käen sisar. Joskus Vilho Kuosa Selma-hevosineen oli tulijoita vastassa Sairalan asemalla, silloin tultiin reessä Helisevän jäätä Karvassalmelta asti niin että lumi vain pöllysi, se oli elämys hiihtolomalle tulleille kaupunkilaislapsille.

Eero Hannukainen